

ATN

PROVISIONAL ANSWER KEY

Name of The Post	Assistant Professor, Sanskrit Science Method, in Government B.Ed. College, GES, Class-2
Advertisement No	52/2020-21
Preliminary Test Held On	10-08-2021
Que. No.	001-300
Publish Date	11-08-2021
Last Date to Send Suggestion (S)	21-08 -2021

Instructions / સૂચના (Physical Submission)

Candidate must ensure compliance to the instructions mentioned below, else objections shall not be considered: -

- (1) All the suggestion should be submitted in prescribed format of suggestion sheet **PHYSICALLY.**
- (2) Question wise suggestion to be submitted in the prescribed format (Suggestion Sheet) published on the website.
- (3) All suggestions are to be submitted with reference to the Master Question Paper with provisional answer key (Master Question Paper), published herewith on the website. Objections should be sent referring to the Question, Question No. & options of the Master Question Paper.
- (4) Suggestions regarding question nos. and options other than provisional answer key (Master Question Paper) shall not be considered.
- (5) Objections and answers suggested by the candidate should be in compliance with the responses given by him in his answer sheet. Objections shall not be considered, in case, if responses given in the answer sheet /response sheet and submitted suggestions are differed.
- (6) Objection for each question shall be made on separate sheet. Objection for more than one question in single sheet shall not be considered & treated as Cancelled.
- (7) Candidate who is present in the exam entitled to submit the objection/(s).
- (8) Candidate should attach copy of his/her OMR (Answer sheet) with objection/(s).

ઉમેદવારે નીચેની સૂચનાઓનું પાલન કરવાની તકેદારી રાખવી, અન્યથા વાંધા-સૂચન અંગે કરેલ રજૂઆતો ધ્યાને લેવાશે નહીં

- (1) ઉમેદવારે વાંધા-સૂચનો નિયત કરવામાં આવેલ વાંધા-સૂચન પત્રકથી રજૂ કરવાના રહેશે.
- (2) ઉમેદવારે પ્રશ્નપ્રમાણે વાંધા-સૂચનો રજૂ કરવા વેબસાઈટ પર પ્રસિધ્ધ થયેલ નિયત વાંધા-સૂચન પત્રકના નમૂનાનો જ ઉપયોગ કરવો.
- (3) ઉમેદવારે પોતાને પરીક્ષામાં મળેલ પ્રશ્નપુસ્તિકામાં છપાયેલ પ્રશ્નક્રમાંક મુજબ વાંધા-સૂચનો રજૂ ન કરતા તમામ વાંધા-સૂચનો વેબસાઈટ પર પ્રસિધ્ધ થયેલ પ્રોવિઝનલ આન્સર કી (માસ્ટર પ્રશ્નપત્ર)ના પ્રશ્ન ક્રમાંક મુજબ અને તે સંદર્ભમાં રજૂ કરવા.
- (4) માસ્ટર પ્રશ્નપત્ર માં નિર્દિષ્ટ પ્રશ્ન અને વિકલ્પ સિવાયના વાંધા-સૂચન ધ્યાને લેવામાં આવશે નહીં.
- (5) ઉમેદવારે જે પ્રશ્નના વિકલ્પ પર વાંધો રજૂ કરેલ છે અને વિકલ્પ રૂપે જે જવાબ સૂચવેલ છે એ જવાબ ઉમેદવારે પોતાની ઉત્તરવહીમાં આપેલ હોવો જોઈએ. ઉમેદવારે સૂચવેલ જવાબ અને ઉત્તરવહીનો જવાબ ભિન્ન હશે તો ઉમેદવારે રજૂ કરેલ વાંધા-સૂચન ધ્યાનમાં લેવાશે નહીં.
- (6) એક પ્રશ્ન માટે એક જ વાંધા-સૂચન પત્રક વાપરવું. એક જ વાંધા-સૂચન પત્રકમાં એકથી વધારે પ્રશ્નોની રજૂઆત કરેલ હશે તો તે અંગેના વાંધા-સૂચનો ધ્યાને લેવાશે નહીં.
- (7) પરીક્ષામાં હાજર રહેલ ઉમેદવાર જ વાંધા - સૂચન રજૂ કરી શકશે .
- (8) ઉમેદવારે વાંધા-સૂચન સાથે પોતાની જવાબવહીની નકલ બિડાણ કરવાની રહેશે.

001. વ્યક્તિત્વ અંગેનો સર્વસંમત ખ્યાલ કયો છે ?
 (A) વ્યક્તિત્વ અનુવંશ અને વાતાવરણની આંતરપ્રક્રિયાનો પરિપાક છે.
 (B) વ્યક્તિગત ભિન્નતા દ્વારા વ્યક્તિત્વ સમજી શકાય છે.
 (C) સામાજિક-સાંસ્કૃતિક વાતાવરણથી વ્યક્તિત્વ ઘડાય છે.
 (D) શારીરિક અને સાંવેગિક લક્ષણોનો સમન્વય એટલે વ્યક્તિત્વ.
002. આદિપ્રતિમાન (archetypes) નો ખ્યાલ કોણે રજૂ કર્યો છે ?
 (A) એરિક્સન (B) યુંગ
 (C) સ્ટર્નબર્ગ (D) રોજર્સ
003. ગિલ્ફોર્ડના બુદ્ધિના મોડેલ અનુસાર નીચે કઈ છે ?
 (A) સંબંધો, પરિવર્તનો, પ્રણાલિઓ (B) ફલિતાર્થો, મૂલ્યાંકનો, સ્મૃતિધારણ
 (C) વર્ગો, સંકેતો, પ્રણાલિઓ (D) વર્તનો, મૂલ્યાંકનો, બોધ
004. નીચેના પૈકી કઈ માન્યતા હોવાર્ડ ગાર્ડનરની નથી ?
 (A) બુદ્ધિ પ્રેરણાત્મક પરિબલોની નીચજ છે.
 (B) બુદ્ધિને જીવાશાસ્ત્રીય આધારો છે.
 (C) બુદ્ધિમાં સાંસ્કૃતિક રીતે મહત્ત્વ ધરાવતાં કૌશલોનો સમાવેશ થાય છે.
 (D) વિકેન્દ્રિત ચિંતન દ્વારા વ્યક્તિની બુદ્ધિ સક્રિય થાય છે.
005. જ્યાં પિઆજેના સંદર્ભમાં – ‘પ્રથમ વખત જોવામાં આવેલી ષટ્કોણની આકૃતિને અધ્યેતા અગાઉ જોયેલા આકારો સાથે સરખાવે છે.’ – અધ્યયનની આ ક્રિયાને શું કહેવાય ?
 (A) સંગઠન (B) રૂપાંતર
 (C) પરિપાચન (D) જ્ઞાનાત્મક સંરચના
006. ‘દરેક અસીલમાં સ્વ-વાસ્તવિકરણની શક્તિ હોય છે.’ – કયા સલાહકાર આવી માન્યતા ધરાવે છે ?
 (A) વિલિયમ્સન (B) અબ્રાહમ મેસ્લો
 (C) કાર્લ રોજર્સ (D) આલ્બર્ટ એલિસ
007. કયું જોડકું સાચું છે ?
 (A) શાસ્ત્રીય અભિસંધાન – હંમેશા વર્ધમાન
 (B) પ્રયત્ન-ભૂલ અધ્યયન – ટેવનું નિર્માણ
 (C) આંતરસૂઝ અધ્યયન – પ્રત્યક્ષીકરણમાં સ્થિરતા
 (D) કારક અભિસંધાન – સજીવની સક્રિય પહેલ
008. કયું પરિબળ અપાનુકૂલનને પોષક નથી ?
 (A) તણાવ-સહિષ્ણુતા (B) નિમ્ન સ્વ-સંકલ્પના
 (C) ઉચ્ચતર મહત્વાકાંક્ષા (D) અનિર્ણાયકતા
009. માર્ગદર્શન અને સલાહનો ભેદ-દર્શક મુદ્દો કયો છે ?
 (A) પારસ્પરિક માહિતીની આપ-લે (B) લેનાર અને આપનાર વચ્ચેના સંબંધનું મહત્ત્વ
 (C) કારકિર્દી અને આજીવિકા સાથેનો સંબંધ (D) અભિયોગ્યતા આધારિત પ્રક્રિયા
010. કઈ પદ્ધતિ આઈઝેન્કની દેન છે ?
 (A) મનોઝંઝાવાત (B) ઘટક વિશ્લેષણ
 (C) સાંયોગિક અભિપ્રેરણા (D) શબ્દ સાહચર્ય

011. સલાહના તર્કનિષ્ઠ અભિગમની મૂળ ધારણા કઈ છે ?
 (A) સારી લાગતી ઘટનાઓ વિશેની આપણી વિચારણા તાર્કિક હોય છે.
 (B) નકારાત્મક ઘટનાઓ અતાર્કિક વિચારણા સર્જે છે.
 (C) વર્તનનું પરિણામ તાર્કિક વિચારણા છે.
 (D) અતાર્કિક વિચારણાના કારણે નકારાત્મક લાગણીઓ સર્જાય છે.
012. “શિક્ષણ એ ફિલસૂફીની ગત્યાત્મક બાજુ છે.” આ વિધાનો સૌથી નજીકનો અર્થ કયો છે ?
 (A) શિક્ષણ એક ગતિમાન ખ્યાલ છે, એમાંથી ફિલસૂફી નિષ્પન્ન થાય છે.
 (B) શિક્ષણ અને ફિલસૂફી બંને મનુષ્યજીવનને ગતિશીલ બનાવે છે.
 (C) ફિલસૂફીની બીજી બાજુ એટલે શિક્ષણ.
 (D) ફિલસૂફીને વ્યવહારમાં મૂકવામાં આવે ત્યારે તે શિક્ષણ બને છે.
013. જ્ઞાન વિશેનું કયું જોડકું સાચું છે ?
 (A) જ્ઞાન અનાત્મલક્ષી છે – અસ્તિત્વવાદ (B) જ્ઞાન આંતરક્રિયાત્મક છે – વાસ્તવવાદ
 (C) જ્ઞાન અંતઃસ્ફુરણાત્મક છે – આદર્શવાદ (D) જ્ઞાન શાશ્વત છે – વ્યવહારવાદ
014. સાંખ્યદર્શન અનુસાર કયું વિધાન યોગ્ય છે ?
 (A) બાળવિકાસનું સર્વોચ્ચ શિખર બુદ્ધિ અથવા મહત્ત્વનો વિકાસ છે.
 (B) બાળક મન દ્વારા નિર્ણય કરીને બુદ્ધિ અથવા મહત્ત્વનો વિકાસ કરે છે.
 (C) ચિત્તવૃત્તિઓ સંયમિત કરવાથી મનની શક્તિઓ સક્રિય થાય - તે જ બુદ્ધિ અથવા મહત્ત્વ
 (D) વિવેકશક્તિ કેળવવા માટે શિક્ષણમાં પ્રકૃતિની મદદ લેવી જોઈએ.
015. અષ્ટાંગ યોગમાં શાનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) પ્રતિક્રમણ (B) ધારણા
 (C) યમ (D) પ્રત્યાહાર
016. નીતિ-શિક્ષણના માધ્યમ તરીકે ગિજુભાઈ શાની તરફેણ કરે છે ?
 (A) બાળવાર્તાઓ તથા નાટિકાઓ (B) માતાપિતા દ્વારા મળતું માર્ગદર્શન
 (C) બાળકની સ્વયં-સ્ફુરણા (D) કુદરત સાથે બાળકોનો સંસર્ગ
017. બંધારણીય મૂલ્ય તરીકે સમાજવાદી વિચારણા શાની સાથે નિસબત ધરાવે છે ?
 (A) સંપત્તિના વિતરણ માટે સરકારની સક્રિય ભૂમિકા
 (B) પર્યાપ્ત આજીવિકાનો અધિકાર
 (C) આર્થિક વિકાસમાં સૌની સમાન ભાગીદારી
 (D) સામાજિક ગતિશીલતા દ્વારા વિકાસની સમતા જાળવવી.
018. “ભારતના આધ્યાત્મિક વારસાની સમજ ધરાવતી અને દેશની સાંસ્કૃતિક એકતાની કદર કરતી વ્યક્તિઓ તૈયાર કરવાનો હેતુ ઉચ્ચ શિક્ષણનો છે.” – આ અપેક્ષા શામાં વ્યક્ત થયેલી છે ?
 (A) કોઠારી કમિશન (B) ભારતનું બંધારણ
 (C) રાધાકૃષ્ણ કમિશન (D) શિક્ષણની રાષ્ટ્રીય નીતિ - 1986
019. જે. કૃષ્ણમૂર્તિના મંતવ્ય અનુસાર ‘શિક્ષણમાં આદર્શોને કોઈ સ્થાન નથી.’ તેઓ આ માટે કયું સ્પષ્ટીકરણ આપે છે ?
 (A) આદર્શો વ્યક્તિગત તફાવતોને નકારે છે.
 (B) આદર્શો ભૂતકાળલક્ષી હોય છે તેથી વર્તમાનની સમજને અવરોધે છે.
 (C) આદર્શો વ્યક્તિને દંભી બનાવે છે.
 (D) દરેક વ્યક્તિ સ્વયં બીજા માટે આદર્શરૂપ બનવાની આંતરિક શક્તિ ધરાવે છે.

020. 1986 ની શિક્ષણનીતિમાં પ્રોગ્રામ ઓફ એક્શન દ્વારા સૂચવાયેલા ફેરફારોના કારણે કયો કાર્યક્રમ અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો ?
- (A) શિક્ષક પસંદગી માટેની પરીક્ષાઓ (B) નિરંતર શિક્ષણ
(C) એકેડેમિક સ્ટાફ કોલેજ (D) મધ્યાહ્ન ભોજન યોજના
021. દયાનંદ સરસ્વતી કયા પ્રકારના શિક્ષણનો વિરોધ કરે છે ?
- (A) સહશિક્ષણ (B) સ્ત્રી શિક્ષણ
(C) બ્રહ્મચર્યનું શિક્ષણ (D) વ્યાકરણ શિક્ષણ
022. તત્ત્વજ્ઞાનમાં સમાવિષ્ટ વિચારશાખાઓ દર્શાવતો વિકલ્પ કયો છે ?
- (A) મૂલ્યમીમાંસા, જ્ઞાનમીમાંસા, શિક્ષણમીમાંસા
(B) શિક્ષણમીમાંસા, તત્ત્વમીમાંસા, જીવનમીમાંસા
(C) અધ્યયનમીમાંસા, મૂલ્યમીમાંસા, આચરણમીમાંસા
(D) સૌંદર્યમીમાંસા, મૂલ્યમીમાંસા, તત્ત્વમીમાંસા
023. ઈ.સ. 1916 માં પ્રકાશિત થયેલા 'Democracy and Education' નામના પુસ્તકના લેખક કોણ છે ?
- (A) બર્ટ્રાન્ડ રસેલ (B) જહોન ડ્યૂઈ
(C) ઝ્યાં પૉલ સાર્ત્ર (D) શ્રી અરવિંદ
024. જ્ઞાનનું સ્વરૂપ કેવું છે ?
- (A) સંદેહાત્મક (B) પ્રયોગાત્મક
(C) વિભાવનાત્મક (D) તથ્યાત્મક
025. કઈ બાબત માહિતીને લાગુ પડતી નથી ?
- (A) અસંદિગ્ધતા (B) આત્મલક્ષિતા
(C) અર્થપૂર્ણ સંદેશ (D) પ્રક્રિયા કરેલો પ્રદત્ત (ડેટા)
026. જ્ઞાનના નિર્માણમાં કયા કયા પરિબલોનો સમાવેશ થાય ?
- (i) પરિસ્થિતિની પરખ (ii) પુસ્તકોનું વાંચન
(iii) ઈન્ટરનેટ પરની માહિતી (iv) અનુભવોની વહેંચણી
(v) આંતરસૂત્ર (vi) સફળતા-નિષ્ફળતા પર ચિંતન
- (A) i, ii, iii (B) i, iv, v
(C) ii, iii, vi (D) iii, iv, v
027. અભ્યાસક્રમનું હાર્દ કયું છે ?
- (A) અદ્યતન પાઠ્યક્રમ (B) શિક્ષકના માર્ગદર્શન હેઠળ અધ્યેતાના અનુભવો
(C) ગુણવત્તાયુક્ત પાઠ્યપુસ્તકો (D) ચોઈસ બેઝ્ડ ક્રેડિટ સિસ્ટમ
028. આઝાદીના લડવૈયાઓ પૈકી સુભાષચંદ્ર બોઝ વિશે વાત કરતી વેળા ઈતિહાસના શિક્ષક રંગમાં આવી જાય છે, ને ગર્વ અનુભવે છે. વિદ્યાર્થીઓ આ બાબતની નોંધ પણ લે છે. – આ ઘટના શાની સાથે સંકળાયેલી છે ?
- (A) ગર્ભિત અભ્યાસક્રમ (B) અનુભવકેન્દ્રી અભ્યાસક્રમ
(C) હેતુ-કેન્દ્રિત અભ્યાસક્રમ (D) વિષયવસ્તુકેન્દ્રિત અભ્યાસક્રમ
029. જ્ઞાન-આધારિત અભ્યાસક્રમ રચનામાં કઈ બાબતની વિશેષ કાળજી લેવાવી જોઈએ ?
- (A) વિવિધ વિદ્યાશાખા વચ્ચે થતું જ્ઞાન-સંક્રમણ
(B) તજજ્ઞો દ્વારા જ્ઞાનનું અસરકારક પ્રત્યાયન
(C) વિદ્યાશાખાની સીમા અંતર્ગત જ્ઞાન-નિર્માણ
(D) પ્રત્યેક વિદ્યાશાખાના જ્ઞાનની શુદ્ધતાની જાળવણી

030. અભ્યાસક્રમના અભિગમો વિશેનું કયું જોડકું સાચું છે ?
 (A) રાજનીતિવાદી : મહત્તમ વસતિજૂથોનો સમાવેશ
 (B) તંત્ર-વહીવટી : લોકતાંત્રિક અનુભવો
 (C) મનોવૈજ્ઞાનિક : અધ્યેતાનું મનોમાપન
 (D) બૌદ્ધિક શૈક્ષણિક : તરેહો શોધવી, તારણો કાઢવાં
031. જે અભ્યાસક્રમમાં પ્રાકૃતિક વિજ્ઞાનો, અવલોકન તથા તર્કનિષ્ઠાને મહત્ત્વનું સ્થાન હોય તે અભ્યાસક્રમ કઈ તાત્ત્વિક વિચારધારાને અનુસરીને બનાવવામાં આવેલો હોય ?
 (A) વ્યવહારવાદ (B) પ્રકૃતિવાદ
 (C) વાસ્તવવાદ (D) પુનઃરચનાવાદ
032. અભ્યાસક્રમ રચનાના પ્રતિમાન વિશેની કઈ જોડી સાચી નથી ?
 (A) ટાયલર : જરૂરિયાતોનું નિદાન (B) સ્ટેક્સ : અવલોકિત વ્યવહારો
 (C) સ્ટેક્સ : આનુભવિક આકસ્મિકતા (D) મુખોપાધ્યાય : લક્ષ્ય, ધ્યેય, ઉદ્દેશો
033. માનવતાવાદી અભ્યાસક્રમ શાના પર વિશેષ ઝોક આપે છે ?
 (A) માનવમાત્રનો બોધાત્મક વિકાસ (B) સમાનુભૂતિ અને સુખ
 (C) માનવ સંસાધન વિકાસ (D) તંદુરસ્ત સામાજિક સ્પર્ધા
034. અસરકારક અધ્યાપન માટે સૌથી ઓછું જરૂરી શું છે ?
 (A) અભ્યાસક્રમ પૂરો કરવાની આવડત (B) વર્ગમાં શાંતિ
 (C) વિષયાંતર (D) વિષયવસ્તુની અદ્યતનતા
035. “વિદ્યાર્થીના અનુભવોનો ઉપયોગ કરો.” – ને શિક્ષણના કયા સૂત્ર (maxim) સાથે સંબંધ છે ?
 (A) આગમનથી નિગમન તરફ (B) સરળથી સંકુલ તરફ
 (C) ભાવાત્મકથી બોધાત્મક તરફ (D) જ્ઞાતથી અજ્ઞાત તરફ
036. મોરીસનના મત અનુસાર ‘સમજ’ એટલે શું ?
 (A) ભવિષ્યના અધ્યયન માટેની અભિપ્રેરણા
 (B) અન્વેષણ માટેનું અભિસ્થાપન
 (C) એકમવસ્તુના સૌથી અગત્યના હિસ્સાનું સંગઠન
 (D) સામાન્યીકરણનો નવી પરિસ્થિતિમાં ઉપયોગ કરવાની આંતરસૂજ
037. ફ્રેન્ડર સૂચિત વર્ગવ્યવહારના અમુક ઘટકોને ‘શિક્ષકની પરોક્ષ અસર’ની શ્રેણીમાં શા માટે મૂકવામાં આવે છે ?
 (A) વિદ્યાર્થીની પહેલ તે શિક્ષકની પરોક્ષ અસરનો સૌથી મહત્ત્વનો પુરાવો છે.
 (B) વિદ્યાર્થીના ઉત્તરનો સ્વીકાર થવાથી શિક્ષકનો પ્રભાવ તેમાં વ્યક્ત થાય છે.
 (C) તેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સહભાગિતાને સમર્થન મળે છે.
 (D) તે ઘટકો શિક્ષકની સમજમાંથી નિષ્પન્ન થતી અસર દર્શાવે છે.
038. અભિક્રમોની રચના મનોવિજ્ઞાનના કયા સિદ્ધાંતનો આધાર લે છે ?
 (A) શાસ્ત્રીય ઉત્તેજક – પ્રતિચાર સિદ્ધાંત (B) તત્પરતાનો સિદ્ધાંત
 (C) કારક અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત (D) હકારાત્મક પ્રતિપોષણનો સિદ્ધાંત
039. કયા પ્રકારની કસોટીમાં વિદ્યાર્થીઓએ પ્રાપ્ત કરેલા ગુણનું સવિગત અન્વેષણ કરવામાં આવે છે ?
 (A) નિદાન કસોટી (B) સિદ્ધિ કસોટી
 (C) પ્રક્ષેપણ કસોટી (D) વિલંબિત કસોટી

040. કઈ શરત સહકારી અધ્યયનને લાગુ પડતી નથી ?
 (A) જૂથના સભ્યો વચ્ચે સહકાલિક (simultaneous) આંતરવ્યવહાર
 (B) પ્રત્યેક સહભાગીનું ઉત્તરદાયિત્વ
 (C) સફળ અધ્યયનને અંતે દરેક સહભાગીને ગ્રેડ કે ગુણનું વળતર
 (D) દરેક અધ્યેતાનું હકારાત્મક પરસ્પરાવલંબન
041. માપન એટલે .....
- (A) વસ્તુ કે ઘટનાનું માપન, તેના લક્ષણોનું નહીં. (B) પ્રદત્ત (ડેટા)નું અંકશાસ્ત્રીય વર્ણન
 (C) પરિણામોનું આંકડાકીય અર્થઘટન (D) આપેલા નિયમોના આધારે ઘટનાઓને સમજાવવી
042. કઈ કસોટી રચનાત્મક (formative) મૂલ્યાંકન અંતર્ગત આવે ?
 (A) ક્વિઝ (B) મૂલક સંદર્ભ
 (C) નિદાન (D) શિક્ષક-રચિત
043. સંરચનાવાદી અભિગમના સંદર્ભમાં 'અધ્યેતા પોતાનાં ધ્યેયો અને પ્રવૃત્તિ નક્કી કરે' એ કયા પ્રકારનું અધ્યયન કહેવાય છે ?
 (A) સ્વ સંકલ્પનાલક્ષી અધ્યયન (B) સમાંતર અધ્યયન
 (C) સક્રિય અધ્યયન (D) પ્રમાણભૂત અધ્યયન
044. નીચેના પૈકી કયું પુખ્તાધ્યાયન શાસ્ત્ર (Andragogy) સાથે સંબંધિત છે ?
 (A) ભવિષ્યલક્ષી અધ્યાપન (B) સમસ્યા ઉકેલ માટેનું અધ્યાપન
 (C) ગહન વિષમકેન્દ્રી અધ્યાપન (D) આત્મ-સાક્ષાત્કાર માટેનું અધ્યાપન
045. રૂબ્રિકની સંરચનામાં શાનો સમાવેશ થાય છે ?
 (A) ગ્રીડ (કોષ્ટક)નો (B) રજૂઆતનો સ્તર દર્શાવતા વિશેષણોનો
 (C) પ્રાપ્તિઓનો (D) વય-કક્ષા અનુસાર ગ્રેડનો
046. એડવાન્સ ઓર્ગેનાઈઝર મોડેલની પોષક અસર કઈ છે ?
 (A) પરિપૃચ્છા (inquiry)માં અભિરૂચિ થવી (B) સંકલ્પનાના માળખાનું સર્જન થવું
 (C) માહિતી અને ખ્યાલોનું અર્થપૂર્ણ પરિપાચન (D) વિવેચનાત્મક વિચારણામાં પ્રવેશ કરવો
047. "નેસર્ગિક ઘટનાઓમાં પ્રવર્તતા સંબંધો અંગેની ઉત્કલ્પનાત્મક પૂર્વધારણાઓની ચકાસણી માટેનું વિવેચનાત્મક કાર્ય એટલે સંશોધન" - કલિંજરની આ વ્યાખ્યામાં સંશોધનનું આગત (input) દર્શાવતો શબ્દ / શબ્દ સમૂહ કયો છે ?
 (A) પ્રવર્તતા સંબંધો (B) ઉત્કલ્પનાત્મક પૂર્વધારણા
 (C) વિવેચનાત્મક કાર્ય (D) ઉપરોક્ત તમામ
048. શૈક્ષણિક સંશોધનમાં નીચેના પૈકી કઈ બાબત અનિવાર્ય નથી ?
 (A) શિક્ષણ વિદ્યાશાખાને બહેતર બનાવવાની આકાંક્ષા (B) તર્કનિષ્ઠ વિશ્લેષણ
 (C) હેતુલક્ષિતા (D) પ્રતિનિધિરૂપ નૂમનો
049. શૈક્ષણિક સંશોધનના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?
 (A) કેસ-સ્ટડીમાં દ્વિપુચ્છ કસોટી વધુ અનુકૂળ રહે છે.
 (B) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ શિક્ષણ વિદ્યાશાખા માટે અપ્રસ્તુત છે.
 (C) ઉત્કલ્પના ન રચી હોય તો ચલની પસંદગી થઈ શકતી નથી.
 (D) ગુણાત્મક સંશોધનમાં પણ ચલનો અભ્યાસ કરી શકાય છે.
050. નમૂનાનું કદ શાના પર આધાર રાખે છે ?
 (A) ઉત્કલ્પનાનો પ્રકાર (B) સંશોધનનો પ્રકાર
 (C) સંશોધકની આવડત (D) કઈ પદવી માટેનું સંશોધન છે તે

051. સક્રિય અધ્યયન કાર્યક્રમની સિદ્ધિ પ્રાપ્તિનો પર થતી અસર તપાસવા માટેની સંશોધન યોજનાની લાક્ષણિકતા કઈ હોવી જોઈએ ?
- (A) ઉપયોગિતા, આત્મલક્ષિતા, વિશ્વસનીયતા (B) અનાત્મલક્ષિતા, યથાર્થતા, સામાન્યીકરણ-ક્ષમતા
(C) અદ્યતનતા, ઉપયોગિતા, વસ્તુલક્ષિતા (D) અનન્યતા, આત્મલક્ષિતા, સામાન્યીકરણ-ક્ષમતા
052. નીચેના પૈકી કયો સિદ્ધાંત પ્રાયોગિક સંશોધન યોજનાનો સિદ્ધાંત નથી ?
- (A) નિયંત્રણ (B) પુનરાવર્તન (Replication)
(C) નિરપેક્ષતા (D) યાદચ્છીકરણ
053. કઈ બાબત કસોટીની ગુણવત્તા દર્શાવતી નથી ?
- (A) તાર્કિક સમાનતા પદ્ધતિ વિશ્વસનીયતા (B) દ્વિભાજન (split half) વિશ્વસનીયતા
(C) એકાંતર (Alternative) યથાર્થતા (D) પ્રત્યક્ષ (Face) યથાર્થતા
054. ગુણવત્તાયુક્ત સંશોધનના ઉપકરણ તરીકે પ્રશ્નાવલિનો ફાયદો કયો છે ?
- (A) અન્યની મદદ લઈને ભરી શકાય છે.
(B) પ્રતિભાવકની ઓળખ ગુપ્ત રાખી શકાય છે.
(C) જેમને ખરેખર રસ હોય તેવા પ્રતિભાવકોના ઉત્તરો પ્રાપ્ત થાય છે.
(D) પાત્રોના પ્રતિભાવો નિશ્ચિતપણે મળી જાય છે.
055. પ્રાયોગિક સંશોધનમાં વધુ ચોકસાઈપૂર્ણ તારણો મેળવવા માટે જવાબદાર પરિબળ કયું છે ?
- (A) મોટો નમૂનો (B) વિશાળ વ્યાપવિશ્વ
(C) કમ્પ્યુટરના ઉપયોગ દ્વારા વિશ્લેષણ (D) એક કરતાં વધારે પરતંત્ર ચલની પસંદગી
056. સંશોધનના પ્રકાર અને હેતુ દર્શાવતું કયું જોડકું સાચું છે ?
- (A) ગુણાત્મક – તાત્કાલિક ઉકેલ પ્રાપ્તિ (B) ક્રિયાત્મક – સમસ્યાની સાંપ્રતસ્થિતિનું વર્ણન
(C) વ્યાવહારિક – સિદ્ધાંતોની સ્થાપના (D) મૂળગત – જ્ઞાનને ખાતર જ્ઞાન
057. સમાવેશી શિક્ષણ શું છે ?
- (A) શિક્ષણનો મનોવૈજ્ઞાનિક અભિગમ (B) બંધારણીય મૂલ્ય
(C) વંચિત બાળકોનો વિશેષાધિકાર (D) માનવીય અધિકાર
058. સમાવેશી શિક્ષણની સફળતાના આધારો કયા છે ?
- (A) દિવ્યાંગ બાળકો માટે કાળજી, વિશેષ શિષ્યવૃત્તિ, સરકારી સહાય
(B) તેજસ્વી શિક્ષકો, લાગણીપૂર્ણ વ્યવહાર, સામાજિક સહાય
(C) સંસાધનોનો ટેકો, બાળકની જરૂરિયાત અનુસાર અધ્યાપન, સમાન તક
(D) સમાન તક, સામાજિક ન્યાય, વિશિષ્ટ બાળકો માટે વિશેષ સુવિધાયુક્ત વર્ગખંડો
059. સમાવેશી શિક્ષણની વિભાવનાને સ્વીકારનાર સૌ પ્રથમ દેશ કયો છે ?
- (A) કેનેડા (B) ફિનલેન્ડ
(C) ગ્રેટ બ્રિટન (D) અમેરિકા
060. સમાવેશી શિક્ષણની સંકલ્પના ઘટક કયા છે ?
- (i) વિશિષ્ટ શાળાઓ
(ii) નિમ્નસિદ્ધિ વિદ્યાર્થીઓ પ્રતિ વિશેષ ધ્યાન
(iii) બાળકના આત્મગૌરવનો બિનશરતી સ્વીકાર
(iv) વિવિધતાને પ્રતિષ્ઠા આપતું વાતાવરણ
(v) વ્યક્તિલક્ષી પ્રતિભાવ પ્રણાલિ
- (A) i, ii, iii (B) iii, iv, v
(C) ii, iii, iv (D) i, iv, v

061. કયું લક્ષણ મસ્તિષ્ક દોષ (Cerebral palsy) ધરાવતા બાળકનું નથી ?
 (A) બોલવું અને શ્વાસ લેવાનું એકસાથે કરવું મુશ્કેલ
 (B) ટેકા વગર નીચે નમી ન શકે
 (C) અનિચ્છિત હલનચલન પર નિયંત્રણનો અભાવ
 (D) ચાલવા માટે ટેકણઘોડીનો આધાર જરૂરી
062. દૃષ્ટિક્ષતિ ધરાવતા બાળકને કઈ મુશ્કેલી પડે ?
 (A) અનુલેખન કરવામાં ભૂલ
 (B) મોટેથી વાંચતી વખતે ક્યાં પહોંચ્યા તેનું વિસ્મરણ
 (C) સિવણ કે ઝીણવટભર્યાં કામ કરવામાં મુશ્કેલી
 (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
063. બહુ મોટેથી કે ખૂબ ધીમેથી બોલનાર વિદ્યાર્થી કઈ અક્ષમતા ધરાવે છે ?
 (A) મંદબુદ્ધિ
 (B) શ્રવણમંદતા
 (C) દૃશ્ય અવરોધ
 (D) ચેતાકીય અક્ષમતા
064. સમાવેશક શિક્ષણની અધ્યાપન વ્યુહરચનામાં શાનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તે જરૂરી છે ?
 (i) ઈન્દ્રિયલક્ષી પ્રવૃત્તિ
 (ii) વૈવિધ્યપૂર્ણ પ્રવચનો
 (iii) પુનરાવર્તન
 (iv) સહકારી અધ્યયન
 (v) નાટક
 (vi) ઓછું શારીરિક હલનચલન થાય તેવી પ્રવૃત્તિઓ
 (A) i, iii, iv
 (B) i, iv, v, vi
 (C) ii, iii, v, vi
 (D) iv, v, vi
065. શૈક્ષણિક ટેકનોલોજીની સંકલ્પના અનુસાર તેનું કયું લક્ષણ સાચું છે ?
 (A) અધ્યયન-અધ્યાપન પ્રવિધિઓ એ ઈનપુટ છે.
 (B) અધ્યયન સંજોગોનું નિર્માણ એ આઉટપુટ છે.
 (C) અધ્યયન નીપજો એ પ્રક્રિયા છે.
 (D) શિક્ષક એ પ્રણાલિ છે.
066. બ્લોગના ઉપયોગો કયા છે ?
 (A) સહકારી અધ્યયન કરાવવા, પરીક્ષા લેવા, વિષયવસ્તુ મિડિયા સાથે જોડવા
 (B) મલ્ટીમિડિયા પ્રેઝન્ટેશન કરવા, વિષયવસ્તુ અધ્યેતા સુધી પહોંચાડવા, સામગ્રીની સામૂહિક સમીક્ષા કરવા
 (C) પોડકાસ્ટિંગ, વોડકાસ્ટિંગ કરવા અને હોમવર્ક ચેક કરવા
 (D) ઓનલાઈન પાઠ્યસામગ્રી બનાવવા, પેપરલેસ ક્લાસ ચલાવવા, આનુભવિક અધ્યયન કરવા
067. www.linkedin.com કયા પ્રકારની વેબસાઈટ છે ?
 (A) માર્કેટિંગ
 (B) ચેટિંગ
 (C) સોશિયલ નેટવર્કિંગ
 (D) વેબ-સિન્ડિકેશન
068. નીચેના પૈકી કયું ઈ-લર્નિંગ ન કહેવાય ?
 (A) મોબાઈલ લર્નિંગ
 (B) અનુરૂપણ (simulation)
 (C) પ્રોગ્રામ્ડ લર્નિંગ
 (D) વર્ચ્યુઅલ લેબોરેટરી
069. ICT નું અનિવાર્ય કાર્ય કયું છે ?
 (A) કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ કરવો.
 (B) શૈક્ષણિક માહિતી એકત્ર કરવી
 (C) દૂરવર્તી શિક્ષણનો ફેલાવો કરવો
 (D) માહિતીનું વીજાણુ માધ્યમથી વ્યવસ્થાપન કરવું.
070. મલ્ટીમિડિયા અભિગમના પાયામાં કઈ વિચારણાનું મુખ્ય પ્રદાન છે ?
 (A) મેસ્લોનો જરૂરિયાતનો શ્રેણીદર્શક ત્રિકોણ
 (B) સ્કીનરનો કારક અભિસંધાનનો સિદ્ધાંત
 (C) ડેલનો અનુભવ શંકુ
 (D) વિગોસ્કીનો ZPD ચતુષ્કોણ

071. MOOCs શું છે ?
 (A) સમૂહ માટે ખુલ્લા કરાયેલા ઓનલાઈન અભ્યાસક્રમ
 (B) મોબાઈલ દ્વારા સંચાલિત ઓફલાઈન પ્રત્યાયન
 (C) મેનેજમેન્ટ ઓફ ઓનલાઈન કલાસીસ
 (D) મલ્ટીમિડિયા ઓનલાઈન ફ્રી કાઉન્સેલીંગ
072. ICT ના સંદર્ભમાં નીચેના પૈકી કઈ સમસ્યા સંશોધનક્ષમ ગણાય ?
 (A) વ્યક્તિગત અનુદેશના ઓનલાઈન કાર્યક્રમની અસરકારકતા
 (B) અભિક્ષિત અધ્યયન અને પરંપરાગત વર્ગ અધ્યયનની તુલના
 (C) વિદ્યાર્થીના અશાબ્દિક પ્રત્યાયનની શિક્ષક પર થતી અસરો
 (D) વર્ગ-પ્રત્યાયનના ઘટકોનું SPSS દ્વારા વિશ્લેષણ અને અર્થઘટન
073. અભ્યાસક્રમ વિકસાવવાની ક્ષમતા તથા આંતર-વિદ્યાશાખાકીય જ્ઞાનપ્રાપ્તિ શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના કયા સ્તરના અભ્યાસક્રમમાં સમાવવામાં આવે છે.
 (A) ડિપ્લોમા (B) સ્નાતક
 (C) અનુસ્નાતક (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
074. શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં નવીનીકરણ તરીકે આવેલા e-teacher education ના ખ્યાલમાં શાનો સમાવેશ થાય છે ?
 (A) દૂરવર્તી શિક્ષણ પ્રણાલી (B) બંધારણીય મૂલ્યોનું અધ્યાપન
 (C) સંરચનાવાદી અધ્યયન અભિગમ (D) શિક્ષણના પ્રતિમાનોનું અધ્યાપન
075. શિક્ષક પ્રશિક્ષણમાં વિકેન્દ્રીકરણ લાવનાર તથા અમલદારશાહી નાબૂદ કરનાર પરિબળ કયું છે ?
 (A) ઉદારીકરણ (B) વ્યાવસાયીકરણ
 (C) વૈશ્વીકરણ (D) રાષ્ટ્રીયકરણ
076. NAAC દ્વારા નિર્દેશિત શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના ગુણવત્તા-દર્શકોમાં શાનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) સંગઠન અને વ્યવસ્થાપન (B) સંશોધન અને વિસ્તરણ
 (C) અભ્યાસક્રમ સંરચના અને આયોજન (D) સંસ્થાકીય પ્રતિષ્ઠા અને પ્રદાન
077. વિઝિટિંગ પ્રોફેસર સ્કીમ કઈ સંસ્થા દ્વારા પરિચાલિત થાય છે ?
 (A) એન.સી.ઈ.ટી (NCET) (B) આઈ.એ.એસ.ઈ. (IASE)
 (C) યુ.જી.સી. (UGC) (D) એચ.આર.ડી.સી. (HRDC)
078. સંશોધન અને અધ્યાપન માટે રાષ્ટ્રીય કક્ષાની ફેલોશીપ કઈ સંસ્થા આપે છે.
 (A) યુ.જી.સી. (UGC) (B) એન.સી.ઈ.આર.ટી. (NCERT)
 (C) એસ.એસ.એ. (SSA) (D) સી.ટી.ઈ. (CTE)
079. એન.સી.ઈ.આર.ટી. (NCERT) શિક્ષક-પ્રશિક્ષણને લગતું કયું કાર્ય સંભાળે છે ?
 (A) સેવાકાલીન શિક્ષક-પ્રશિક્ષકોનું મૂલ્યાંકન કરવું.
 (B) સ્નાતક કક્ષાના શિક્ષક-પ્રશિક્ષણના પુસ્તકોનું પ્રકાશન
 (C) ડી.એલ.ઈડી. (D.L.Ed.) ના અભ્યાસક્રમોની રચના
 (D) રિજીયોનલ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન ચલાવવી
080. રાષ્ટ્રીય-શિક્ષણ નીતિ 2020 અનુસાર દસ વર્ષ બાદ પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષક થવા માટેની લઘુત્તમ લાયકાત કઈ હશે ?
 (A) સંકલિત બી.એડ. (B.Ed.) ની પદવી
 (B) એલિમેન્ટરી એજ્યુકેશનના વૈકલ્પિક વિષય સાથે એમ.એડ. (M.Ed.) ની પદવી
 (C) કોઈપણ વિષયમાં સ્નાતકની પદવી વત્તા ડી.એલ.ઈડી. (D.L.Ed.)
 (D) જૂનું પી.ટી.સી. અને 10 વર્ષનો પ્રાથમિક શાળામાં અધ્યાપનનો અનુભવ

081. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિમાં કઈ ભલામણનો સમાવેશ થતો નથી ?
 (A) ભારતીય ભાષાઓ તથા સંસ્કૃતિને મહત્ત્વ.
 (B) ઓછામાં ઓછું ધો.-5 સુધીનું શિક્ષણ માતૃભાષા દ્વારા જ આપવામાં આવશે.
 (C) પ્રતિભાશાળી વિદ્યાર્થીઓ માટે વિશેષ કાર્યશાળાઓ અને અધ્યયન અનુભવો.
 (D) જીવન કૌશલ્યોનો અભ્યાસક્રમમાં સમાવેશ.
082. NCFTE (2009) માં શિક્ષક પ્રશિક્ષક માટે કઈ અપેક્ષા દર્શાવી છે ?
 (A) એ બધા જ્ઞાનનો સ્ત્રોત બને (B) એ હકારાત્મક અધ્યયન પર્યાવરણ રચે
 (C) એ ભાવિ શિક્ષકોને આદર્શ નાગરિક બનાવે (D) એ ભારતીય અધ્યાપન-પ્રવિધિઓમાં નિપુણ બને
083. ભારતમાં અધ્યાપનને પૂર્ણ વ્યવસાય તરીકે સ્થાપિત કરવામાં નડતરરૂપ પરિબળ કયું છે ?
 (A) શિક્ષકની સ્વાયત્તાનો અભાવ (B) વ્યાવસાયિક આચારસંહિતાનો અભાવ
 (C) શિક્ષકોના વ્યાવસાયિક સંઘના અસ્તિત્વનો અભાવ (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
084. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિમાં શિક્ષક-પ્રશિક્ષક પાસેથી કઈ તજજ્ઞતાની અપેક્ષા રાખવામાં આવી છે ?
 (i) ઓછામાં ઓછી ત્રણ ભાષાનું જ્ઞાન
 (ii) ગ્રામ વિસ્તારમાં કામ કરવાની આવડત
 (iii) ભારતીય મૂલ્યોની સમજ
 (iv) અધ્યાપનની અદ્યતન પદ્ધતિઓમાં નિપુણતા
 (v) બહુવિદ્યાશાખાકીય દૃષ્ટિકોણ
 (vi) માનવવિદ્યાના વિષયમાં સર્ટિફિકેટ કે ડિપ્લોમા સ્તરનો અભ્યાસ
 (A) ii, iii, v (B) i, ii, iii
 (C) iii, iv, v (D) iv, v, vi
085. સંગઠનનું કયા પ્રકારનું નેતૃત્વ અપેક્ષા કરતાં પણ વધારે ઊંચું પરિણામ લાવી શકે છે ?
 (A) વ્યવહારલક્ષી (B) આપખુદશાહી
 (C) રૂપાંતરકારી (D) સાંસ્કૃતિક
086. નેતૃત્વ અસ્તિત્વમાં આવવા માટે શાની અનિવાર્યતા છે ?
 (A) પ્રભાવશાળી વ્યક્તિત્વ (B) લોકપ્રિયતા
 (C) સમાજમાં પ્રદાન કરવાની ઝંખના (D) ચોક્કસ ધ્યેય
087. 'લોકોને પોતાની અગત્ય છે અને પોતે અગત્યનું કામ કરી રહ્યા છે તે પ્રતિપાદિત કરવું તેઓને ગમે છે.' – આ સિધ્ધાંત વ્યવસ્થાપનમાં કયો અભિગમ સૂચવે છે ?
 (A) માનવીય સંબંધ (B) ટેયલરવાદ
 (C) મનોગત્યાત્મક (D) ગુણલક્ષણવાદી
088. કર્મચારીઓનું કયું લક્ષણ સંસ્થાકીય પરિવર્તન પ્રતિ મનોવૈજ્ઞાનિક અવરોધનો નિર્દેશ કરતું નથી ?
 (A) સલામતીની જરૂરિયાત (B) પરિવર્તન સહન કરવાની ઓછી શક્તિ
 (C) જૂના મિત્રો જાળવી રાખવાની ઈચ્છા (D) અજ્ઞાત સ્થિતિ ઊભી થવાની આશંકા
089. નેતૃત્વના કયા પ્રતિમાનમાં નેતાની નિસબતોને નવ બિંદુ પર અંકિત કરીને દર્શાવવામાં આવે છે ?
 (A) ફાઈડલર (B) સિક્સ સિગ્મા
 (C) ત્રિપરિમાણીય (D) બ્લેક એન્ડ માઉન્ટ
090. વ્યવસ્થાપન કાર્યક્ષેત્ર POSDCORB માં શાનો સમાવેશ થાય છે ?
 (A) આયોજન, વિકાસ, પ્રત્યાયન, અહેવાલ (B) અહેવાલ, સંયોજન, નિમણૂક, સંગઠન
 (C) સહકાર, તૈયારી, પ્રત્યાયન, અંદાજપત્ર (D) દોરવણી, કાર્યવહેંચણી, આયોજન, પ્રત્યાયન

091. શૈક્ષણિક સંસ્થામાં TQM ના અમલીકરણ માટે કયા વિભાગને કઈ જવાબદારી સોંપવામાં આવે છે ? નીચેના જોડકાંનો સાચો ક્રમ દર્શાવો.

વિભાગ

જવાબદારી

(a) મેનેજમેન્ટ (સંચાલકો)	(i) વ્યક્તિગત સંભાવનાઓનું પોષણ
(b) ઈન્ફાસ્ટ્રક્ચર (માળખું)	(ii) ICT અને સંસાધનોની પ્રાપ્યતા
(c) અધ્યાપન	(iii) કન્સલ્ટન્સી
(d) વિસ્તરણ	(iv) વિજ્ઞાન-મિશનની નવરચના
(A) a - iii, b - i, c - ii, d - iv	(B) a - iv, b - ii, c - i, d - iii
(C) a - ii, b - iii, c - i, d - iv	(D) a - i, b - iii, c - iv, d - ii
092. ભારતીય ચિંતન અનુસાર 'સ્વ'ને ઓળખવો એટલે .....
(A) 'પોતે શુદ્ધ ચૈતન્ય છે' તેવું અનુભવવું	(B) પોતાના અંતઃકરણને સમજવું
(C) માન-અપમાનથી પર થવું	(D) પોતાનામાંના ત્રણેય ગુણનો પરિચય હોવો
093. આત્મસંયમ વિકસાવવા માટેની પ્રક્રિયામાં શાની જરૂર પડે ?
(A) અસ્તેય, અપરિગ્રહ, અહિંસા	(B) અનૃત, અહિંસા, પ્રાણાયામ
(C) બ્રહ્મચર્ય, પરિગ્રહ, પ્રાણાયામ	(D) પંચશીલ, ત્રિગુણ, નવધાત્મકિત્તિ
094. ભારતીય ચિંતન અનુસાર શિક્ષણનું અંતિમ ધ્યેય શું છે ?
(A) સન્યાસ	(B) આત્મબોધ
(C) પંચકોશનો વિકાસ	(D) ચિત્તમાં માનવતાનું સ્થાપન
095. માનસિક ચંચળતાનો નાશ કરી સ્થિરતા ધારણ કરવા માટે શાનું અનુપાલન કરવું જોઈએ ?
(A) નિયમ	(B) ધારણા
(C) યમ	(D) આસન
096. સત્ત્વગુણના લક્ષણો કયાં છે ?
(A) તેજસ્વિતા, પ્રવૃત્તિશીલતા, પ્રતિષ્ઠા	(B) સુષ્મૈષણા, પૌરુષ, ધૈર્ય
(C) પ્રવૃત્તિશીલતા, પૌરુષ, શૌચ	(D) શૌચ, અસ્પૃહા, તેજસ્વિતા
097. સમાધિ અવસ્થામાં શાની પ્રાપ્તિ થાય છે ?
(A) એકાગ્રતા	(B) સંયમ
(C) પ્રજ્ઞા	(D) સંસ્કાર
098. મનોમય કોશનું કાર્ય શું છે ?
(A) સંકલ્પ કરવો	(B) સહજજ્ઞાનની પ્રાપ્તિ
(C) અન્નમય અને પ્રાણમય કોશનું સંકલન કરવું	(D) સંવેદનાઓનું નીરીક્ષણ કરવું
099. "ભાષા દ્વારા સ્વ-વિકાસ થાય છે." આ બાબતનું સમર્થન કરતું સ્પષ્ટીકરણ કયું છે ?
(A) ભાષામાં સત્ય અને નાદનો સમન્વય છે.
(B) ભાષા દ્વારા સ્વની અભિવ્યક્તિ થાય છે.
(C) વિચાર કરવા માટે ભાષા અનિવાર્ય છે.
(D) ભાષા જન્મ પૂર્વેથી જ મનુષ્યના સંભવિત વ્યક્તિત્વ સાથે જોડાયેલી હોય છે.
100. સ્થિતપ્રજ્ઞ થવામાં કઈ બાબત અવરોધરૂપ બને છે ?
(A) મન સાથે જોડાયેલી ઈન્દ્રિયોનું અનુસરણ
(B) સુખમાં પણ અનાસક્તિ સેવવી
(C) કાયબાની જેમ વિષયોમાંથી અંગો સંકોરી લેવા
(D) સંવેદનશીલતા હીન બની જવું તે

101. ऋग्वेदस्य पदपाठकर्ता कः ?
 (A) स्कन्दस्वामी । (B) शाकल्यः ।
 (C) दयानन्दः । (D) उव्वटः ।
102. वेदीनिर्माणस्य प्रक्रिया कुत्र उपलभ्यते ?
 (A) श्रौतसूत्रे । (B) गृह्यसूत्रे ।
 (C) धर्मसूत्रे । (D) शुल्बसूत्रे ।
103. भाण्डारकपद्धतेः गुणः नास्ति ?
 (A) मनोवैज्ञानिकी पद्धतिः । (B) बाल-प्रौढानां लाभदायिनी पद्धतिः।
 (C) गुरुसहाय्यं विना भाषाऽध्ययनम् । (D) व्याकरणाऽनुवादयोरेव महत्त्वम्।
104. पाणिनिमते वर्णानाम् उच्चारणस्थानानि कति ?
 (A) सप्त । (B) अष्टौ ।
 (C) नव । (D) दश ।
105. “आशाबन्धः कुसुमसदृशं प्रायशो ह्यङ्गनानाम् ।
 सद्यः पाति प्रणयि हृदयं विप्रयोगे रुणद्धि ॥” अत्र कोऽलङ्कारः ?
 (A) दृष्टान्तः । (B) उपमा ।
 (C) निदर्शना । (D) अर्थान्तरन्यासः ।
106. ‘रुचि’ शब्दस्य चतुर्थी एकवचने किंरूपम् ?
 (A) रुच्यै । (B) रुचये ।
 (C) रुच्यै, रुचये । (D) रुचेः ।
107. पाठ्यक्रमे सुयोग्यक्रमं चिनुत ?
 (A) प्रस्तावना, विषयप्रवेशः, आत्मीकरणम्, पुनरावृत्तिः, प्रयोगः।
 (B) प्रस्तावना, आत्मीकरणम्, विषयप्रवेशः, पुनरावृत्तिः, प्रयोगः।
 (C) प्रस्तावना, विषयप्रवेशः, आत्मीकरणम्, प्रयोगः, पुनरावृत्तिः ।
 (D) प्रस्तावना, विषयप्रवेशः, पुनरावृत्तिः, आत्मीकरणम्, प्रयोगः ।
108. श्रवणकौशलस्य साधनं ..... नास्ति ?
 (A) प्रतिकृतिः। (B) परिवारसदस्याः ।
 (C) ध्वनिमुद्रणयन्त्रम् । (D) वर्तुलयन्त्रम् ।

109. मोण्टेसरीविधौ लेखनशिक्षणे केषां प्रशिक्षणे बलमादधाति ?
 (A) नेत्रयोः। (B) कर्णयोः ।
 (C) हस्तयोः । (D) त्रयाणाम् ।
110. पाठयोजनायाः उद्देश्यं किम् ?
 (A) पाठ्यक्रमे सक्रियतासम्पादनम्।
 (B) छात्राणां बौद्धिकस्तरवर्धनम्।
 (C) शिक्षकस्य शिक्षणधारायाः व्यवस्थीकरणम्।
 (D) उपर्युक्ताः सर्वे।
111. संस्कृतवाक्यस्य किं लक्षणम् ?
 (A) पदानामविलम्बेनोच्चारणम्।
 (B) अर्थाऽबाधः।
 (C) आकाङ्क्षा-योग्यताऽऽसत्तियुक्तपदसमुदायः।
 (D) व्याकरणादिक्षतिरहितम्।
112. 'NEP' इत्यस्य पूर्णं नाम किम् ?
 (A) National Education Programme (B) National Education Policy
 (C) New Education policy (D) New Education Programme
113. व्याख्यानं कितिविधं शास्त्रेषु प्रतिपादितम् ?
 (A) चतुर्विधम् । (B) पञ्चविधम् ।
 (C) त्रिविधम् । (D) षड्विधम् ।
114. समाहारविधौ अधिगमप्रक्रियायां निम्नलिखितेषु सोपानेषु कस्य सोपानस्य समावेशः नास्ति?
 (A) प्रतिज्ञा । (B) हेतुः ।
 (C) उदाहरणम् । (D) नियमः ।
115. कोठारी आयोगस्य रचना कदा जाता ?
 (A) 1956 - 1957 (B) 1952 - 1953
 (C) 1964 - 1966 (D) 1948 - 1949
116. परंपरागतपद्धतेः उद्देश्यं नास्ति ?
 (A) राष्ट्रभक्तिजागरणम् । (B) संस्कृते प्राथमिकज्ञानसम्पादनम् ।
 (C) आत्मसंयमसम्पादनम् । (D) पुरुषार्थचतुष्टयस्य अधिगमः ।
117. शब्दविद्धिः शब्दार्थयोः कः सम्बन्धः स्वीक्रियते ?
 (A) संयोगः । (B) समभावः ।
 (C) अभेदः । (D) स्वरूपः ।
118. 'संस्कृतमन्दरान्तः प्रवेशिकाम्' कः रचितवान् ?
 (A) डॉ. कपिलदेव द्विवेदी । (B) चक्रधर नौट्याल ।
 (C) प्रो. सी.पी.आप्टे । (D) डॉ. आर.जी. भाण्डारकर ।
119. 'सरलं सुन्दरं चैव मनोरञ्जनपूर्वकम्। शीलनिर्माणसंयुक्तं ..... ।
 (A) पाठ्यपुस्तकमीरितम् । (B) प्रत्यक्षपद्धतिः कथिता ।
 (C) नाटकम् । (D) आगमनपद्धतिः प्रतिपादिता ।

120. 'लक्षणमनुलक्ष्यप्रदर्शनं' कस्मिन् विधौ भवति ?
 (A) आगमनपद्धतौ । (B) निगमनपद्धतौ ।
 (C) आगमनिगमनपद्धतौ । (D) समाहारविधौ ।
121. दण्डान्वय – पद्धतेः कः गुणो नास्ति ?
 (A) अर्थावगाहने क्लेशाभावः । (B) संपूर्णविषयज्ञानम् ।
 (C) सरलतया पद्यस्य भावबोधः । (D) आरम्भिकस्तरे अत्यन्तोपयुक्ता ।
122. गद्यशिक्षणस्य विशिष्टोद्देश्यं किं न वर्तते ?
 (A) नूतनशब्दपरिचयः । (B) व्याकरणांशज्ञानम् ।
 (C) स्वरतालज्ञानम् । (D) विचारविश्लेषणम् ।
123. आधुनिकशिक्षणपद्धतौ व्याकरणस्य पाठनावसरे कः विधिः आश्रीयते ?
 (A) विश्लेषण – संश्लेषणविधिः । (B) आगमनविधिः ।
 (C) निगमनविधिः । (D) उपर्युक्ताः सर्वे ।
124. अधस्तनयुग्मानां समीचीनां तालिकां चिनुत ?
 1. वनपर्व (i) द्वितीयपर्वणि ।
 2. उद्योगपर्व (ii) षष्ठपर्वणि ।
 3. भीष्मपर्व (iii) तृतीयपर्वणि ।
 4. सभापर्व (iv) पञ्चमपर्वणि ।
 (A) 1 - (iii), 2 - (iv), 3 - (ii), 4 - (i) (B) 1 - (iii), 2 - (ii), 3 - (i), 4 - (iv)
 (C) 1 - (ii), 2 - (iii), 3 - (iv), 4 - (i) (D) 1 - (i), 2 - (ii), 3 - (iii), 4 - (iv)
125. कालक्रमेण कविनां योग्यक्रमं चिनुत-
 (A) भासः, श्रीहर्षः, भारवी, दण्डी, कालिदासः ।
 (B) भासः, कालिदासः, भारवी, दण्डी, श्रीहर्षः ।
 (C) भासः, भारवी, कालिदासः, दण्डी, श्रीहर्षः ।
 (D) कालिदासः, भासः, श्रीहर्षः, दण्डी, भारवीः।
126. व्यासः यजुर्वेदस्य शिक्षां कस्मै प्राददत् ?
 (A) पैलाय । (B) वैशम्पायनाय ।
 (C) याज्ञवल्क्याय । (D) वशिष्ठाय ।
127. UGC संस्था द्वारा स्वायत्तता कदा प्राप्ता ?
 (A) 1954 (B) 1956
 (C) 1973 (D) 1998
128. महाभारतस्य द्वितीयपर्वणः नाम किम् ?
 (A) वनपर्व । (B) उद्योगपर्व ।
 (C) विराटपर्व । (D) सभापर्व ।
129. सर्वप्रथमं वेदानां निर्वचनं कः कृतवान् ?
 (A) वेदव्यासः । (B) शाण्डिल्यः ।
 (C) यास्कः । (D) श्वेतकेतुः ।
130. 'समानि व आकूतीः समाना हृदयानि वः' इति कस्य वेदस्यमन्त्रः ?
 (A) शुक्लयजुर्वेदस्य । (B) सामवेदस्य ।
 (C) कृष्णयजुर्वेदस्य । (D) ऋग्वेदस्य ।

131. 'उत्तिष्ठ जाग्रत प्राप्य वरान् निबोधत' इति कुत्रोपदिश्यते ?
 (A) श्रीमद्भगवद्गीतायाम् । (B) श्रीमद्भागवते ।
 (C) कठोपनिषदि । (D) बृहदारण्यकोपनिषदि ।
132. शिक्षावेदाङ्गस्य को विषयः ?
 (A) यज्ञः । (B) उपासना ।
 (C) मोक्षः । (D) उच्चारणम् ।
133. 'अस्ति' शब्देन कालिदासः कं ग्रन्थं प्रारब्धवान् ?
 (A) कुमारसम्भवम् । (B) मेघदूतम् ।
 (C) रघुवंशमहाकाव्यम् । (D) अभिज्ञानशाकुन्तलम् ।
134. 'हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः' कस्य इयम् उक्तिः ?
 (A) युधिष्ठिरस्य । (B) द्रौपद्याः ।
 (C) वनेचरस्य । (D) अर्जुनस्य ।
135. पाणिपादम् – अस्मिन् पदे समासविग्रहः भवति –
 (A) पाणी च पादौ च । (B) पाणिः च पादं च ।
 (C) पाणिना पादेन च । (D) पाणि च पादौ च ।
136. शिवसङ्कल्पसूक्तम् – अस्मिन् ..... वेदेऽस्ति ।
 (A) अथर्ववेदे । (B) शुक्लयजुर्वेदे ।
 (C) सामवेदे । (D) उपर्युक्ताः सर्वे ।
137. त्रयो गुणाः कस्य काव्ये उपलभ्यन्ते ?
 (A) कालिदासस्य । (B) भारवेः ।
 (C) अश्वघोषस्य । (D) माघस्य ।
138. नैषधचरिते कति सर्गाः सन्ति ?
 (A) द्वादश । (B) द्वाविंशतिः ।
 (C) विंशतिः । (D) अष्टादश ।
139. 'कौथुमीय-शाखा' कस्य वेदस्य अस्ति ?
 (A) ऋग्वेदस्य । (B) सामवेदस्य ।
 (C) यजुर्वेदस्य । (D) अथर्ववेदस्य ।
140. 'सरस्वतीश्रुति महती महीयताम्' इति केनोक्तम् ?
 (A) वाल्मीकिना । (B) भवभूतिना ।
 (C) कालिदासेन । (D) श्रीहर्षेण ।
141. शुक्लयजुर्वेदस्य काण्वशाखायाः ब्राह्मणग्रन्थोऽस्ति -
 (A) शांखायनब्राह्मणम् । (B) शतपथब्राह्मणम् ।
 (C) गोपथब्राह्मणम् । (D) तैत्तिरीयब्राह्मणम् ।
142. 'वज्रादपि कठोराणि मृदुनि कुसुमादपि' इत्यत्र किं छन्दः ?
 (A) अनुष्टुप् । (B) वसन्ततिलका ।
 (C) शिखरिणि । (D) पुष्पिताग्रा ।

143. वालिवधस्य वर्णनमस्ति रामायणस्य -
 (A) सुन्दरकाण्डे । (B) किष्किन्धाकाण्डे ।
 (C) अरण्यकाण्डे । (D) बालकाण्डे ।
144. वचो भारवे:-
 (A) कदलीफल-सम्मितम् (B) द्राक्षाफल-सम्मितम्
 (C) दाडिमफल-सम्मितम् (D) नारिकेलफल-सम्मितम्
145. वेदारम्भो विधीयते-
 (A) संहितातः । (B) पदपाठतः ।
 (C) जटापाठतः । (D) घनपाठतः ।
146. वेद - सम्बन्धे एषु प्राचीनव्याख्याकारः कः ?
 (A) जैकोबी । (B) मैक्समूलर ।
 (C) ए.वेबर । (D) सायणः ।
147. ब्रह्मविद्या रहस्यविद्या चेति नामभ्यां..... ज्ञायन्ते ।
 (A) पुराणानि । (B) उपनिषदः ।
 (C) सूत्रग्रन्थाः । (D) जातककथाः ।
148. राणायनीयशाखा कस्य वेदस्य ?
 (A) ऋग्वेदस्य । (B) यजुर्वेदस्य ।
 (C) सामवेदस्य । (D) अथर्ववेदस्य ।
149. वेदाङ्गेषु 'श्रोतत्वेन' कः उपमीयते ?
 (A) ज्योतिषम् । (B) छन्दशास्त्रम् ।
 (C) निरुक्तम् । (D) शिक्षा ।
150. कस्य कथा रामायणाश्रिता नास्ति ?
 (A) महावीरस्य । (B) अभिषेकनाटकस्य ।
 (C) मृच्छकटिकस्य । (D) उत्तररामचरितस्य ।
151. महाभारते 'नलोपाख्यानम्' कस्मिन् पर्वणि अस्ति ?
 (A) आदिपर्वणि । (B) वनपर्वणि ।
 (C) कर्णपर्वणि । (D) अनुशासनपर्वणि ।
152. तीर्थानां सविस्तरं वर्णनम् उपलभ्यते -
 (A) मत्स्यपुराणे । (B) वायुपुराणे ।
 (C) स्कन्दपुराणे । (D) शिवपुराणे ।
153. महाभारते 'शिशुपालवधवृत्तान्तः' कस्मिन् पर्वणि वर्तते ?
 (A) सभापर्वणि । (B) भीष्मपर्वणि ।
 (C) वनपर्वणि । (D) विराटपर्वणि ।
154. 'क्त' प्रत्ययः कस्मिन्नर्थे भवति ?
 (A) वर्तमानार्थे । (B) भूतार्थे ।
 (C) भविष्यदर्थे । (D) उपदेशार्थे ।

155. ईशोपनिषदि कति मन्त्राः सन्ति ?
 (A) 15 (B) 14
 (C) 18 (D) 16
156. वैदिककर्मकाण्डस्य यागस्य च यथार्थानुष्ठानाय प्रवृत्तं वेदाङ्गं किम् ?
 (A) कल्पः । (B) व्याकरणम् ।
 (C) निरुक्तम् । (D) शिक्षा ।
157. श्रीमद्भागवत्पुराणस्य अध्यायसंख्या कति ?
 (A) 300 (B) 235
 (C) 400 (D) 335
158. सामवेदेन सम्बद्धः ऋत्विक् अस्ति -
 (A) होता । (B) उद्गाता ।
 (C) अध्वर्युः । (D) ब्रह्मा ।
159. पैप्पलादशाखया सम्बद्धो वेदः कः ?
 (A) ऋग्वेदः । (B) यजुर्वेदः ।
 (C) सामवेदः । (D) अथर्ववेदः ।
160. बृहदारण्यकोपनिषद् केन वेदेन सम्बद्धम् ?
 (A) ऋग्वेदेन । (B) यजुर्वेदेन ।
 (C) सामवेदेन । (D) अथर्ववेदेन ।
161. 'अन्धः तमः प्रविशन्ति' इति कस्यामुपनिषदि अस्ति ?
 (A) कठोपनिषदि । (B) ईशोपनिषदि ।
 (C) केनोपनिषदि । (D) मुण्डकोपनिषदि ।
162. वेदस्य अङ्गानि कति ?
 (A) चत्वारि । (B) त्रीणि ।
 (C) पञ्च । (D) षट् ।
163. 'ॐ सह नाववतु सह नौ भुनक्तु' इत्यादि मन्त्रः कस्यामुपनिषदि विद्यते ?
 (A) ईशोपनिषदि । (B) केनोपनिषदि ।
 (C) कठोपनिषदि । (D) मुण्डकोपनिषदि ।
164. संस्कृतशिक्षकेण वर्गे रुचिमुत्पादयितुं किं कर्तुं शक्यते ?
 (A) वाद-विवादः । (B) अन्त्याक्षरी ।
 (C) शब्दक्रीडा । (D) उपर्युक्ताः सर्वे ।
165. 'रमणीयार्थप्रतिपादकः शब्दः काव्यम्' इति कस्य लक्षणम् ?
 (A) जगन्नाथस्य । (B) आनन्दवर्धनस्य ।
 (C) मम्मटस्य । (D) विश्वनाथस्य ।
166. शिक्षणमेका ..... प्रक्रिया ?
 (A) व्यावहारिकी । (B) सोद्देश्य ।
 (C) मानसिकी । (D) सामाजिकी ।

167. व्याकरणपाठयोजनायां प्रस्तावनायाः अन्तिमः प्रश्नः स्यात् ?
 (A) बोधात्मकः । (B) अनुदेशात्मकः ।
 (C) समस्यात्मकः । (D) हास्योत्पादकः ।
168. पाठ्यपुस्तकविधेः प्रवर्तकः आसीत् ?
 (A) डॉ. आर . जी. भाण्डारकर । (B) डॉ. वेस्ट ।
 (C) वी.पी. बोकिल । (D) एतेषु न कोऽपि ।
169. 'शिक्षा' इति विषये किम् उचितम् ?
 (A) यया कश्चिद् विषयः बुध्यते । (B) कश्चित् किञ्चित् ज्ञानमधिगच्छति ।
 (C) अज्ञातविषयाऽधिगमः । (D) उपर्युक्ताः सर्वे ।
170. छात्रेषु अमूर्तचिन्तनप्रवृत्तेः विकास इति उद्देश्यं कस्मिन् स्तरे भवति ?
 (A) माध्यमिक । (B) पूर्वमाध्यमिक ।
 (C) प्राथमिक । (D) उच्चमाध्यमिक ।
171. लोकोक्तयः ..... कौशले उपयुज्यन्ते ?
 (A) अनुवाद । (B) प्रस्तावना ।
 (C) व्याख्या । (D) दृष्टान्तकथन ।
172. वर्तमानकाले अधिकतया शिक्षानुसन्धानम् ..... निमित्तं भवति ?
 (A) सामाजिकलाभ । (B) आर्थिकलाभ ।
 (C) राष्ट्रियलाभ । (D) उपाधिलाभ ।
173. "मितं भाषेत बहु कुर्वीत" इति भावाधारितः प्रविधिः कः ?
 (A) अनुवादविधिः । (B) ह्यूरिस्टिकविधिः ।
 (C) परम्परागतविधिः । (D) संश्लेषणविधिः ।
174. श्लिष्टा क्रिया कस्यचिदात्मसंस्था
 सङ्क्रान्तिरन्यस्य विशेषयुक्ता ।
 यस्योभयं साधु स शिक्षकाणां
 धुरि प्रतिष्ठापयितव्य एव ॥
 अस्मिन् पद्ये शिक्षकस्य स्थानं केन निर्दिष्टम् ?
 (A) भासेन । (B) कालिदासेन ।
 (C) श्रीहर्षेण । (D) दण्डिना ।
175. अलङ्कारसम्प्रदायस्य प्रवर्तकः कः ?
 (A) दण्डी । (B) भामहः ।
 (C) भरतः । (D) क्षेमेन्द्रः ।
176. "लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभः" इत्यत्र कोऽलङ्कारः ?
 (A) अपह्नुतिः । (B) व्यतिरेकः ।
 (C) उत्प्रेक्षा । (D) अतिशयोक्तिः ।
177. "धात्रंशः" इत्यत्रः कः सन्धिः ?
 (A) यणसन्धिः । (B) पूर्वरूपसन्धिः ।
 (C) पररूपसन्धिः । (D) वृद्धिसन्धिः ।

178. संस्कृतलेखनकौशले ध्यातव्यः विषयः कः ?
 (A) मात्रा । (B) ऊष्माः ।
 (C) महाप्राणः । (D) उपर्युक्ताः सर्वे ।
179. उपसर्गेण धात्वर्थस्य प्रगटीकरणविषये किम् उचितम् ?
 (A) कश्चित् उपसर्गः धात्वर्थं बाधते । (B) कश्चित् उपसर्गः धात्वर्थम् अनुवर्तते ।
 (C) कश्चित् उपसर्गः धात्वर्थं विशिनष्टि । (D) उपर्युक्ताः सर्वेः ।
180. स्मृतिप्रक्रियायाः मूलतत्त्वानाम् उचितक्रमः कः ?
 (A) शिक्षणम्, धारणम्, स्मरणम्, प्रत्यभिज्ञानम् ।
 (B) धारणम्, शिक्षणम्, स्मरणम्, प्रत्यभिज्ञानम् ।
 (C) शिक्षणम्, धारणम्, प्रत्यभिज्ञानम्, स्मरणम् ।
 (D) शिक्षणम्, स्मरणम्, धारणम्, प्रत्यभिज्ञानम् ।
181. “पचावहे + अन्नम्” अत्र कः सन्धिः ?
 (A) अयादिसन्धिः । (B) पूर्वरूपः सन्धिः ।
 (C) पररूपः सन्धिः । (D) प्रकृतिभावः ।
182. “वा शरि” इति सूत्रेण किं कार्यं विधीयते ?
 (A) विसर्गः । (B) सकारः ।
 (C) जिह्वामूलीयः । (D) दीर्घः ।
183. “वाग् हरिः” इति दशायां सिद्धं रूपं किम् ?
 (A) वाग्घरिः । (B) वाग्हरिः ।
 (C) वाग्हरिः । (D) वाक्हरिः ।
184. “त्रिभुवनम्” इत्यत्र कः समासः ?
 (A) द्विगुः । (B) बहुव्रीहिः ।
 (C) कर्मधारयः । (D) अव्ययीभावः ।
185. “सप्तर्षयः” अत्र कः समासः ?
 (A) कर्मधारयः । (B) द्वन्द्वः ।
 (C) बहुव्रीहिः । (D) अव्ययीभावः ।
186. “त्रिलोकी” इत्यत्र कः समासः ?
 (A) अव्ययीभावः । (B) तत्पुरुषः ।
 (C) द्विगुः । (D) बहुव्रीहिः ।
187. “अक्षशौण्डः” इत्यत्र कः समासः ?
 (A) बहुव्रीहिः । (B) कर्मधारयः ।
 (C) द्वन्द्वः । (D) तत्पुरुषः ।
188. “कुम्भकारः” इत्यत्र कः समासः ?
 (A) अव्ययीभावः । (B) कर्मधारयः ।
 (C) उपपदतत्पुरुषः । (D) बहुव्रीहिः ।
189. “स्तुत्यः” इत्यत्र कः प्रत्ययः ?
 (A) क्यप् । (B) यत् ।
 (C) ण्यत् । (D) क्त्वा ।

190. “जनमर्दयति इति जनार्दनः” इत्यत्र जनार्दनशब्दे कः प्रत्ययः ?
 (A) ल्यु । (B) णिनि ।
 (C) तृच् । (D) ण्वुल् ।
191. “विधि” शब्दः कस्मिन् लिङ्गे ?
 (A) पुल्लिङ्गे । (B) नपुंसकलिङ्गे ।
 (C) स्त्रीलिङ्गे । (D) त्रिषु लिङ्गेषु
192. कति कारकाणि सन्ति ?
 (A) 5 (B) 6
 (C) 7 (D) 8
193. व्याकरणपाठायोजनस्य सामान्योद्देश्यं किम् ?
 (A) स्थानप्रयत्नानुगुणं शब्दगतवर्णोच्चारणम् । (B) शुद्धवाक्यरचनायाः ज्ञानप्रदानम् ।
 (C) तर्करचनाशक्त्योः विकासः । (D) उपर्युक्ताः सर्वे ।
194. ई.स. 1909 त्रावणकोरतः प्रथमं भासनाटकानि कः प्रकाशितवान् ?
 (A) टी. गणिपति शास्त्री । (B) केशवराव मुसलगावकर ।
 (C) टी. वेंकटेश शास्त्री । (D) मल्लिनाथः ।
195. ‘अनुलेख’ शब्दस्य कोऽर्थः ?
 (A) लेखस्य अनुकरणम् । (B) लेखस्य अनुशंसा ।
 (C) लेखस्य सुलेखनम् । (D) लेखस्य अनुवादः ।
196. गमनमार्गे ..... विघ्नाः भवन्ति ।
 (A) एकः । (B) सप्त ।
 (C) त्रयः । (D) चत्वारः ।
197. सद्भिः लीलया प्रोक्तं कीदृशम् ?
 (A) अचलम् । (B) चलम् ।
 (C) नश्वरम् । (D) असत्यम् ।
198. इन्द्रियाश्वसमुत्थापितं रजः किं कलुषयति ?
 (A) मनः । (B) मस्तकम् ।
 (C) दृष्टिम् । (D) सत्यम् ।
199. किं सम्प्राप्य वित्तदासः विस्मितः अभवत् ?
 (A) पुरातनानि पात्राणि । (B) अर्वाचीनानि पात्राणि ।
 (C) नूतनानि पात्राणि । (D) गुरुणि पात्राणि ।
200. सिद्धहैमव्याकरणे कति अध्यायाः सन्ति ?
 (A) षड् । (B) दश ।
 (C) अष्टौ । (D) सप्त ।
201. कस्यमृत्युः ध्रुवः ?
 (A) पदार्थस्य । (B) जातस्य ।
 (C) धनस्य । (D) आत्मनः ।

202. विश्वभेषजः कः अस्ति ?
 (A) हस्तौ । (B) हस्तः ।
 (C) भगवान् । (D) अयम् ।
203. विप्रयोगः – इत्यस्य कोऽर्थः?
 (A) वियोगः । (B) संयोगः ।
 (C) विप्रलाभः । (D) विमोहः ।
204. अर्धे अर्थे अयमव्ययः वर्तते ।
 (A) भृशम् । (B) अपि ।
 (C) अयि । (D) सामि ।
205. .... गोरूपम् अस्ति ।
 (A) आकाशम् । (B) वायुः ।
 (C) भूतलम् । (D) जलम् ।
206. लेखकेन नेतृमहोदयाय किं समर्पितम् ?
 (A) संस्कृतपत्रम् । (B) संस्कृतपुस्तकम् ।
 (C) पुस्तकम् । (D) पुष्पम् ।
207. आन्वीक्षिकीं त्रयीं च केभ्यः उपयुञ्जीत ?
 (A) शिष्टेभ्यः । (B) अध्यक्षेभ्यः ।
 (C) वक्तृभ्यः । (D) प्रयोक्तृभ्यः ।
208. मनुष्यः यावत् पुरुषार्थं न करोति तावत् पदार्थस्य निर्माणे ..... समर्थो न भवति।
 (A) कृतम् । (B) कृत्वा ।
 (C) कर्तुम् । (D) करणीयम् ।
209. जाते ! मा लज्जस्व – इत्यत्र जाता शब्दस्य अर्थः कः ?
 (A) भगिनी । (B) जननी ।
 (C) पुत्री । (D) वधूः ।
210. शूकधान्यानां किं श्रेष्ठं भवति ?
 (A) गोधूमाः । (B) लोहिशालयः ।
 (C) तिलाः । (D) मुद्गाः ।
211. दिवं यश्चक्रे .....।
 (A) मूर्धानम् । (B) उदरम् ।
 (C) चक्षुः । (D) आस्यम् ।
212. वेदाभ्यासो हि .....।
 (A) पञ्चधा । (B) द्विधा ।
 (C) त्रिधा । (D) चतुर्धा ।
213. लक्ष्मीपतेः लक्ष्म किम् ?
 (A) शमः । (B) क्षमा ।
 (C) कार्मुकः । (D) जटा ।

214. भारतदेशे काले काले महापुरुषाः जीवनं कस्मै समर्पयति ?
 (A) देशसेवायै । (B) पर्यटनाय ।
 (C) सद्विद्यायै । (D) मातृसेवायै ।
215. हरबार्ट महोदयस्य पञ्चपदीषु कस्य समावेशो नास्ति ?
 (A) विषयोपस्थानम् । (B) तुलना ।
 (C) गुरुशिष्य-समानता । (D) सामान्यीकरणम् ।
216. शास्त्रेषु व्याख्यानं कतिविधं दर्शितम् ?
 (A) चतुर्विधम् । (B) पञ्चविधम् ।
 (C) षड्विधम् । (D) सप्तविधम् ।
217. ह्यूरिष्टिक् विधेः अन्वेष्टा कः ?
 (A) हर्बर्ट स्पेन्सर (B) ग्रास्म
 (C) डॉ. कीथ (D) प्रो. एच.ई. आर्मस्ट्रोंग
218. “द्रोणो व्रीहिः” इति कस्य उदाहरणम् ?
 (A) प्रातिपदिकार्थस्य । (B) लिङ्गस्य ।
 (C) परिमाणस्य । (D) वचनस्य ।
219. एतेषु किं वाक्यं शुद्धम् ?
 (A) परितः कृष्णम् । (B) परितः कृष्णेन ।
 (C) परितः कृष्णस्य । (D) परितः कृष्णे ।
220. “गां दोश्चि पयः” इत्यत्र केन सूत्रेण गो शब्दस्य कर्मसंज्ञा ?
 (A) अधिशीङ्स्थासां कर्म । (B) अकथितं च ।
 (C) कर्तुरीप्सिततमं कर्म । (D) तथायुक्तं चानीप्सितम् ।
221. अभिव्यापकाधिकरणस्य उदाहरणं किम् ?
 (A) कटे आस्ते । (B) मोक्षे ईच्छाऽस्ति ।
 (C) तिलेषु तैलम् । (D) ग्रामे तिष्ठति ।
222. “मातृ” शब्दस्य द्वितीया-बहुवचने किं रूपम् ?
 (A) मातृन् । (B) मातरः ।
 (C) मातृः । (D) मात्रः ।
223. “भविष्यति” इत्यत्र कः लकारः ?
 (A) लट् । (B) लोट् ।
 (C) लृट् । (D) लङ् ।
224. शिक्षायाः प्रमुखं कार्यं किम् ?
 (A) बुद्धेः विकासः । (B) जीवनस्तरस्य उन्नयनम् ।
 (C) सामाजिकवृद्धिः । (D) उत्पादने वृद्धिः ।
225. शिक्षायाः केन्द्रबिन्दुः कः ?
 (A) अध्यापकः । (B) बालकः ।
 (C) पाठ्यक्रमः । (D) परीक्षा ।

226. भरतमुनिमते नाटकप्रयोजनं किं नास्ति ?
 (A) हितोपदेशजनकम् । (B) ज्ञानजनकम् ।
 (C) विश्रान्तिजनकम् । (D) विनोदजनकम् ।
227. पाणिनीयशिक्षायां वर्णानां विभागः कतिधा कृतम् ?
 (A) चतुर्धा । (B) पञ्चधा ।
 (C) षोढा । (D) सप्तधा ।
228. संस्कृताध्यापनस्य महत्त्वप्रतिपादनाय प्रदत्तेषु किं कारणं नास्ति ?
 (A) मानसिकविकासार्थम् । (B) रसानुभूत्यर्थम् ।
 (C) आत्मानुशासनस्थापनार्थम् । (D) ईश्वरीयचमत्कारप्राप्त्यर्थम् ।
229. संस्कृतशिक्षणस्य समस्या समाधानाय सर्वाधिकप्रमुखोपायः कः ?
 (A) पाठ्यक्रमेषु अनिवार्यरूपेण संस्कृतस्थानम् ।
 (B) संस्कृतपठनाय धनसहयोगः ।
 (C) संस्कृतेन संस्कृतस्य शिक्षणम् ।
 (D) सामाजिकजागृतिः ।
230. 'व्याघ्री यथाऽहरेत् पुत्रान् दंष्ट्राभ्यां न च पीडयेत्' इति कस्य विषये वर्तते ?
 (A) अशुद्धोच्चारणस्य । (B) शुद्धोच्चारणस्य ।
 (C) शीघ्रोच्चारणस्य । (D) मन्दोच्चारणस्य ।
231. विश्लेषणप्रणाल्यां ..... क्रमः उचितः ?
 (A) पूर्णभागात् सूक्ष्मभागं प्रति गमनम् । (B) सूक्ष्मभागात् पूर्णभागं प्रति गमनम् ।
 (C) पूर्णभागात् पूर्णभागं प्रति गमनम् । (D) सूक्ष्मभागात् सूक्ष्मभागं प्रति गमनम् ।
232. 'दण्डान्वये' दण्ड शब्दस्य कोऽर्थः ?
 (A) वाक्यम् । (B) पदम् ।
 (C) वर्णम् । (D) विशेषणम् ।
233. 'लक्ष्यलक्षणं व्याकरणम्' इति भाष्यप्रमाणे कः विधिः प्रोक्तः ?
 (A) आगमनविधिः । (B) निगमनविधिः ।
 (C) अन्वयव्यतिरेकविधिः । (D) केवलान्वयिविधिः ।
234. भाषणकौशलाय ..... आवश्यकं नास्ति ?
 (A) भाषाक्रीडा । (B) प्रहसनम् ।
 (C) सम्भाषणम् । (D) कर्तव्याऽकर्तव्यबोधः ।
235. आगमनविधेः कति सोपानानि ?
 (A) 2 (B) 3
 (C) 4 (D) 5
236. "फ्रोड्रिक" फ्रोबेल कुत्रत्य निवासी ?
 (A) अमेरिका । (B) ईटली ।
 (C) रशिया । (D) जर्मनी ।
237. गद्यशिक्षणस्य प्रमुखोद्देश्यम् अस्ति-
 (A) ग्रहणाभिव्यक्तिज्ञानम् । (B) व्याकरणज्ञानम् ।
 (C) द्विभाषाज्ञानम् । (D) रसानुभूतिः ।

238. भाषणकौशलस्य चतुर्णां सोपानानां क्रमः वर्तते ?
 (A) भाषण – श्रवण – पठन – लेखनम् । (B) श्रवण – लेखन – पठन – भाषणम् ।
 (C) श्रवण – पठन – लेखन – भाषणम् । (D) श्रवण – भाषण – पठन – लेखनम् ।
239. व्याकरणमाधृत्य प्रश्नाः भवन्ति -
 (A) खण्डान्वये । (B) दण्डान्वये ।
 (C) भाषानुवादविधौ । (D) गीतविधौ ।
240. व्याकरणस्य पाठयोजनायां ..... महत्वपूर्ण-सोपानं विद्यते ?
 (A) प्रस्तुतिकरणम् । (B) सामान्यीकरणम् ।
 (C) नियमीकरणम् । (D) प्रस्तावना ।
241. शिक्षणे उदाहरणप्रदानेन को लाभः ?
 (A) समयस्य यापनं भवति ।
 (B) कठिनविषयमपि छात्राः अनायासेन अधिगच्छन्ति ।
 (C) शिक्षणे सजीवता भवति ।
 (D) मन्दबुद्धयः छात्राः अपि अवबोधनाय समर्थाः भवन्ति ।
242. शिक्षण-अधिगमयोः मध्ये कः संयोजको भवति ?
 (A) शिक्षकः । (B) समूह-अन्तःक्रिया ।
 (C) उद्दीपनम् । (D) सफलताज्ञानम् ।
243. व्याकरणशिक्षणस्य आधुनिकविधिः कः ?
 (A) आगमनविधिः । (B) निगमनविधिः ।
 (C) व्याख्यानविधिः । (D) आगमन-निगमनविधिः ।
244. बलाधानस्य ..... अभ्यास क्रियते ?
 (A) मौन-पठने । (B) गहन-पठने ।
 (C) लिखिताभिव्यक्त्याम् । (D) उच्चारणशिक्षणे ।
245. आगमनविधेः सूत्रम् अस्ति ?
 (A) विशिष्टतः सामान्यं प्रति । (B) अमूर्ताद् मूर्तं प्रति ।
 (C) प्रमाणात् प्रत्यक्षं प्रति । (D) अज्ञानाद् ज्ञानं प्रति ।
246. द्विभाषाप्रविधिः कुत्र आवश्यकः वर्तते ?
 (A) पद्यशिक्षणे । (B) अनुवादशिक्षणे ।
 (C) गद्यशिक्षणे । (D) शास्त्रशिक्षणे ।
247. नाटके कतिविधः अभिनयो भवति ?
 (A) त्रिविधः । (B) चतुर्विधः ।
 (C) पञ्चविधः । (D) षड्विधः ।
248. नाटकशिक्षणस्य प्रमुखोद्देश्यं वर्तते ?
 (A) नायकगुणानाम् आत्मसाक्षात्करणम् । (B) कथावस्तुनः ज्ञानम् ।
 (C) अभिनयकलाज्ञानम् । (D) नृत्यज्ञानम् ।
249. खण्डान्वयविधेः प्रयोगः क्रियते ?
 (A) गद्यशिक्षणे । (B) कथाशिक्षणे ।
 (C) पद्यशिक्षणे । (D) नाट्यशिक्षणे ।

250. नवीनशिक्षणपद्धत्यां व्याकरणशिक्षणस्य सर्वाधिक-रुचिकरो विधिः ?
 (A) सूत्रकण्ठस्थीकरणम् । (B) अर्थावबोधनविधिः ।
 (C) व्याख्यानविधिः । (D) आगमन – निगमनविधिः ।
251. भाण्डारकर – पद्धतेः अन्वर्थं नाम किम् ?
 (A) व्याकरणनुवादविधिः । (B) पाठ्यपुस्तकविधिः ।
 (C) प्रत्यक्षविधिः । (D) अन्वयव्यतिरेकविधिः ।
252. एध् – धातोः लङ्लकारस्य उत्तमपुरुषस्य एकवचनस्य रूपं किम् ?
 (A) एधे । (B) ऐधे ।
 (C) एधेय । (D) एधै ।
253. “गणमात्रानियमविहीनः पादाऽभावविशिष्टः सुमिडन्तपदसमुदायः” किम् उच्यते ?
 (A) पद्यम् । (B) गद्यम् ।
 (C) छन्दः । (D) श्लोकः ।
254. “कृष्णः श्लोकं लिखेत्” इति वाक्यस्य कर्मवाच्ये उचितवाक्यं किम् ?
 (A) कृष्णेन श्लोकः लिखितव्यः । (B) कृष्णेन श्लोकः लेखनीयः ।
 (C) कृष्णेन श्लोकः लेख्यः । (D) सर्वे ।
255. भाषणकौशलस्य उद्देश्यानि कति ?
 (A) 15 (B) 12
 (C) 13 (D) 11
256. व्याकरणपाठयोजनायां पूर्वज्ञानस्य तात्पर्यमस्ति .....।
 (A) पूर्वकक्षायाः तर्कः । (B) पूर्वस्मै कक्षायाः ज्ञानम् ।
 (C) पूर्वकक्षायाः ज्ञानम् । (D) पूर्वस्मिन् कक्षायाः ज्ञानम् ।
257. त्रिभाषासूत्रे माध्यमिकस्तरे संस्कृतस्य स्थानम् अस्ति-
 (A) अनिवार्यम् । (B) आवश्यकम् ।
 (C) नास्त्येव । (D) वैकल्पिकम् ।
258. प्रश्नवाचकाः कति ककाराः सन्ति ?
 (A) 5 (B) 6
 (C) 7 (D) 8
259. गुजराते ‘संस्कृत बोर्ड’ इत्यस्य रचना कदा जाता ?
 (A) 2016 (B) 2018
 (C) 2020 (D) 2021
260. शिक्षा कीदृशी क्रिया ?
 (A) स्थिरभूता । (B) यादृच्छिकी ।
 (C) गत्यात्मिका । (D) एतासु न कापि ।
261. संस्कृतस्य विकासाय भावियोजना-प्रस्तावः कुत्र वर्तते ?
 (A) विजन एण्ड रोडमेप । (B) ध फ्यूचर एण्ड संस्कृत ।
 (C) संस्कृतविकास योजना । (D) भारतविकासाय संस्कृतम् ।
262. दा धातोः प्रथमगणे लट्लकारे प्र.पु.एकवचने किं रूपम् ?
 (A) ददाति । (B) दाति ।
 (C) यच्छति । (D) ददति ।

263. मुख्यत्वेन मूल्याङ्कनं कति विधम् ?
 (A) चतुर्विधम् । (B) षड्विधम् ।
 (C) सप्तविधम् । (D) द्विविधम् ।
264. पाठकौशलस्य उद्देश्यम् -
 (A) पठित्वा मौखिकाभिव्यक्तिः । (B) पठित्वा लिखिताभिव्यक्तिः ।
 (C) पठित्वा पाण्डित्यप्रदर्शनम् । (D) पठित्वा अर्थग्रहणम् ।
265. श्रेष्ठपाठकस्य ..... गुणः नास्ति ।
 (A) पदच्छेदम् । (B) शीघ्री ।
 (C) अक्षरव्यक्तिः । (D) माधुर्यम् ।
266. पाणिनि-मते कति अधमपाठकाः ?
 (A) 4 (B) 5
 (C) 6 (D) 7
267. 'तुरीय' इति कस्याः संख्यायाः संख्यापूरकः ?
 (A) त्रि । (B) चतुर् ।
 (C) त्रयोदश । (D) चतुर्दश ।
268. अयं निजः परोवेत्ति गणनालघुचेतसाम् ।
 ..... वसुधैव कुटुम्बकम् ॥
 (A) उदारचरितानां तु । (B) कालो गच्छति धीमताम् ।
 (C) गुणयुक्त - चरितानां । (D) मृत्युः तृणवत् मन्यते ।
269. अभिधा -लक्षणा-व्यञ्जनादीनां विशेषज्ञानसम्पादनं कस्मिन् स्तरे भवति ?
 (A) प्राथमिकस्तरे । (B) माध्यमिकस्तरे ।
 (C) उन्नतस्तरे । (D) (B) तथा (C)
270. शलाकापरीक्षा कुत्र आयोज्यते स्म ?
 (A) गुरुकुलशिक्षणे । (B) व्यक्तिगतशिक्षणे ।
 (C) कोलेजशिक्षणे । (D) माध्यमिकशिक्षणे ।
271. N.C.E.R.T परीक्षासंशोधनार्थं प्रत्येकस्मिन् राज्ये मूल्याङ्कनमण्डलस्य स्थापना कदा कृता?
 (A) 1955 (B) 1930
 (C) 1961 (D) 1980
272. उपसर्गाः कति ?
 (A) 18 (B) 20
 (C) 22 (D) 24
273. चत्वारि श्रृङ्गा त्रयो अस्य पादाः अत्र 'त्रयः पादाः' इत्यनेन किं गृह्यते ?
 (A) वर्तमानकालः । (B) भूतकालः ।
 (C) भविष्यकालः । (D) सर्वे ।
274. वस्तुनिष्ठपरीक्षायाः प्रकारः नास्ति ?
 (A) बहुसमाधानप्रश्नाः । (B) रिक्तस्थानपूरणम् ।
 (C) सत्यासत्यनिर्णयः । (D) सामाजिकप्रश्नाः ।

275. भारतेपाठ्यपुस्तकविधेः समर्थकः कः ?
 (A) डॉ. वेस्ट (B) रोबर्ट के. रुस्क
 (C) जेम्स एल. मार्सल (D) फ्रो. बलार्ड
276. पाठ्यपुस्तकनिर्माणस्य सिद्धान्तः वर्तते-
 (A) आन्तरिकपक्षस्य सिद्धान्तः । (B) बाह्यपक्षस्य सिद्धान्तः ।
 (C) (A) तथा (B) (D) न कोऽपि ।
277. 'योऽनूचानःस नो महान्'इति कस्य ध्येयवाक्यम् ?
 (A) केन्द्रियविद्यालयसंगठनस्य । (B) संपूर्णानन्दसंस्कृतविश्वविद्यालयस्य ।
 (C) राष्ट्रिय संस्कृत संस्थानस्य । (D) केन्द्रिय माध्यमिक शिक्षा बोर्ड ।
278. पाठ्यपुस्तकेषु किम् आवश्यकम् ?
 (A) चित्राणि । (B) लेखकपरिचयः ।
 (C) प्रश्नाः अभ्यासकार्यञ्च । (D) अन्यलेखकानाम् उद्धरणम् ।
279. अधोलिखितान् संयोजयत-
 1. शिक्षाऽऽयोगः (क) मुदालियर – आयोगः ।
 2. संस्कृतायोगः (ख) कोठारी – आयोगः ।
 3. माध्यमिकशिक्षाऽऽयोगः (ग) राधाकृष्णन्-आयोगः।
 4. विश्वविद्यालयशिक्षाऽऽयोगः (घ) चेटर्जी – आयोगः।
 (A) 1 - ग, 2 - ख, 3 - घ, 4 - क (B) 1 - ग, 2 - क, 3 - ख, 4 - घ
 (C) 1 - घ, 2 - क, 3 - ग, 4 - ख (D) 1 - ख, 2 - घ, 3 - क, 4 - ग
280. प्रथमभारतीयशिक्षाऽऽयोगस्य (1882 – ई0) अध्यक्षः कः आसीत् ?
 (A) स्टेनले । (B) एलेनवरा ।
 (C) हर्टागः । (D) विलियम हण्टर ।
281. कस्य वेदस्य आरण्यकं नोपलभ्यते ?
 (A) ऋग्वेदस्य । (B) यजुर्वेदस्य ।
 (C) सामवेदस्य । (D) अथर्ववेदस्य ।
282. यजुर्वेदस्य कति शाखा वर्तते ?
 (A) 2 (B) 3
 (C) 4 (D) 5
283. एषु किं रामायणाश्रितं भवति ?
 (A) किरातार्जुनीयम् । (B) नैषधीयचरितम् ।
 (C) प्रतिमानाटकम् । (D) शिशुपालवधम् ।
284. एषु किं पर्व महाभारते नास्ति ?
 (A) युधिष्ठिरपर्व । (B) द्रोणपर्व ।
 (C) भीष्मपर्व । (D) शल्यपर्व ।

285. उपनिषद् – शब्दस्य संस्कृते किं लिङ्गम् अस्ति ?
 (A) पुल्लिङ्गम् । (B) स्त्रीलिङ्गम् ।
 (C) अनियतलिङ्गम् । (D) नपुंसकलिङ्गम् ।
286. प्राचेतसः इति कस्य नाम ?
 (A) महर्षिवाल्मीकेः । (B) महर्षिवेदव्यासस्य ।
 (C) महर्षिपाणिनेः । (D) याज्ञवल्क्यस्य ।
287. व्याकरणस्य पर्यायोऽस्ति -
 (A) शब्दानुशासनम् । (B) मानवानुशासनम् ।
 (C) सूत्रानुशासनम् । (D) नियमानुशासनम् ।
288. सामवेदे कति मन्त्राः सन्ति ?
 (A) 1500 (B) 1549
 (C) 1400 (D) 1450
289. गद्यशिक्षणे प्रथमः पाठो भवति -
 (A) आदर्शवाचनम् । (B) अनुवाचनम् ।
 (C) मौनवाचनम् । (D) समवेतवाचनम् ।
290. “तौ जगौ गः” इति कस्य छन्दसः लक्षणं वर्तते ?
 (A) वसन्ततिलकायाः । (B) उपजातेः ।
 (C) उपेन्द्रवज्रायाः । (D) इन्द्रवज्रायाः ।
291. “पञ्चतन्त्रस्य” प्रत्येकं कथायाः अन्ते प्रदत्ता शिक्षा केन प्रकारेण विद्यते ?
 (A) वेदमन्त्रेण । (B) पद्यरूपेण ।
 (C) गद्यरूपेण । (D) प्रश्नरूपेण ।
292. व्याकरणे मूलस्वराः सन्ति -
 (A) त्रयः । (B) षट् ।
 (C) पञ्च । (D) सप्त ।
293. चरकसंहितायां कति अध्यायाः सन्ति ?
 (A) 120 (B) 100
 (C) 130 (D) 110
294. चरकसंहितायां प्रथमस्थानस्य नाम किम् ?
 (A) निदानस्थानम् । (B) सूत्रस्थानम् ।
 (C) इन्द्रियस्थानम् । (D) चिकित्सास्थानम् ।
295. श्रीमद्भागवतपुराणं निबद्धम् अस्ति -
 (A) काण्डेषु । (B) पर्वसु ।
 (C) खण्डेषु । (D) स्कन्धेषु ।
296. अधोलिखितेषु अकर्मकधातुः कः ?
 (A) पठ् । (B) दण्ड् ।
 (C) हस् । (D) यच्छ् ।

297. नाटकस्य कति प्रयोजनानि ?
(A) 3 (B) 5
(C) 7 (D) 9
298. अष्टाङ्गहृदयम् अस्य ग्रन्थस्य कर्ता कः ?
(A) पतञ्जलिः । (B) वाग्भटः ।
(C) माधवकरः । (D) सुश्रुतः ।
299. रूपकस्य कति भेदाः ?
(A) अष्टौ । (B) दश ।
(C) द्वादशः । (D) चतुर्दशः
300. पूर्वज्ञानसम्बद्धप्रश्नकरणं ..... कौशलस्य घटककौशलम् ।
(A) उद्देश्यकथनम् । (B) प्रस्तावना ।
(C) प्रश्नकरणम् । (D) पुनर्बलन ।